

Konstnärlig gestaltning till
östra Kungsgatan i Uddevalla

Geert van der Vossen

Innehåll

INTRODUKTION _____	3
SILLPERIODEN – DE FETA ÅREN _____	4
SILLPERIODEN – DE MAGRA ÅREN _____	6
FUNDAMENT _____	8

*Fig.1 Siltunna,
Bohusläns museum.*

Introduktion

PROJEKTET

Det här är resultatet av en intensiv period av skissande, funderingar och diskussioner med andra konstnärer och ingengörer. Från början fanns det fler idéer såsom "Livets träd" där fiskar simmar upp genom stammen och hänger färdiga att sköras från grenarna. Det verket ansågs känsligt för vandalism och kunde ej heller utföras inom budget. Ett stort ymnighetshorn har även övervägts, men kasserats.

KONSTNÄR

Det här förslaget presenteras av mig, Geert van der Vossen, en fyrtiotvårig holländare som jobbar under namnet "Den Fygande Gnistan". Grunden till konstnärskapet ligger i en gedigen teknisk utbildning; från metallarbetare till ingengör. Den tekniska fascinationen kombinerat med flytten till Sverige år 2013 har möjliggjort en omställning till konstnärligt arbete i verkstaden hemma på gården.

Vanligtvis gör jag konstverk enligt upcycling-principen, där industriellt spill används för att sammanställa konstverk. Material och form av spillet används i ett annat oväntat sammanhang. Dock, i det här sammanhanget har metallspill och upcycling valts bort eftersom det offentliga rummet och närheten till havet ställer krav på material med hög hållbarhet. Metoden att bygga en form av mindre bitar har behållits.

Fig. 2. *Clupea harengus*

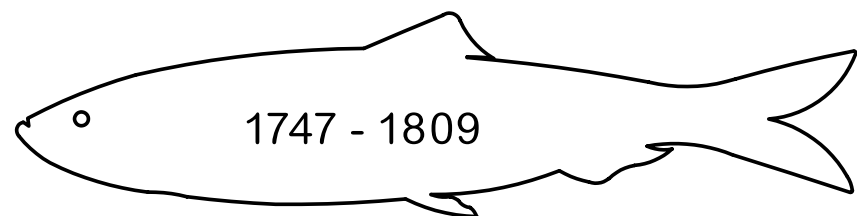

Fig. 3. Kontur för laserskärning

Fig. 4. Prototyp med utskurna årtal

Sillperioden – de feta åren

BAKGRUND

Vid efterforskningar om sillfisket i Sverige framkom att svenskarna lärt sillfisket av holländare på 1600-talet (källa: *En näring i nationens tjänst*, sid. 14). Det är alltså inte första gången en svensk myndighet anlitar en holländare för att hjälpa till med sill!

Annat konkret som efterforskningarna visade är att då räknades allt i antal "tunnor" – en gammal måttenhet som helt försvunnit ur våra dagliga liv. En tunna har en form som passar mitt arbetssätt, är tillverkningsbar av bitar samt robust. För skissuppgiften har en bild (fig. 1) från Bohusläns museum används (objekt no UM17592) för att få fram en silltunnas dimensioner. Tunnan är 84 cm hög, 65 cm största diameter och 55 cm vid botten och översida.

METOD OCH MATERIAL

Från SLU's artdatabanker (*artfakta.se*) har bilden på den runt hela Sveriges kust vanligt förekommande sillen; *Clupea harengus* används (fig.2). Konturen har överförs och förenklats i en CAD-ritning (fig 3). CAD-ritningen har används för att laserskära sillar i 2 mm borstat, rostfritt, syrefast stål (kvalitet A4). Sillarna är något mindre än naturlig storlek för att få en passande fördelning. Sillarna har sedan pressats i en specialtillverkad mall för att få samma rundhet som en silltunna. Därefter har sillarna svetsats samman för att skapa formen av en silltunna. Se bif. arbetsprov och modell, skala 1:6,5.

UTFÖRANDE

Två av tre delar av verket kommer alltså se ut som ett fångat sillstim: glittrigt, i rörelse, begränsat av silltunnans utsida. På ett antal sillar kommer de kända sillperioderna; 1556-1589, 1660-1680, 1747-1809, 1809-1908 finnas med. Tunnan är så full av sillar att översidan har små uppstickande detaljer, stjärtar och fenor, så att det är obekvämt att sätta sig på den.

Notera att sillperiodens årtal på sillformarna blev för tunna på bifogat prov. (fig.4). Siffrorna ska vara fetare för att framträda tydligare. Konstverkets beteckning (beställare, namn, årtal, konstnär) kan skäras in i sillarna längre ner.

GATULIV

För att förhindra att tunnan används som "soptunna" genom att fimpar, godispapper och annat trycks in genom öppningarna, kommer tunnan "sväva" några centimeter ovanför foten och förses med en konisk form på insidan så att skräp som stoppas genom hålen ramlar ut och inte samlas inuti (fig. 8).

Vassa detaljer på fisken kommer att rundas av i det färdiga verket för att uppfylla EU:s regler för lekredskap. Barn och nyfikna ska inte kunna skära sig på detaljer.

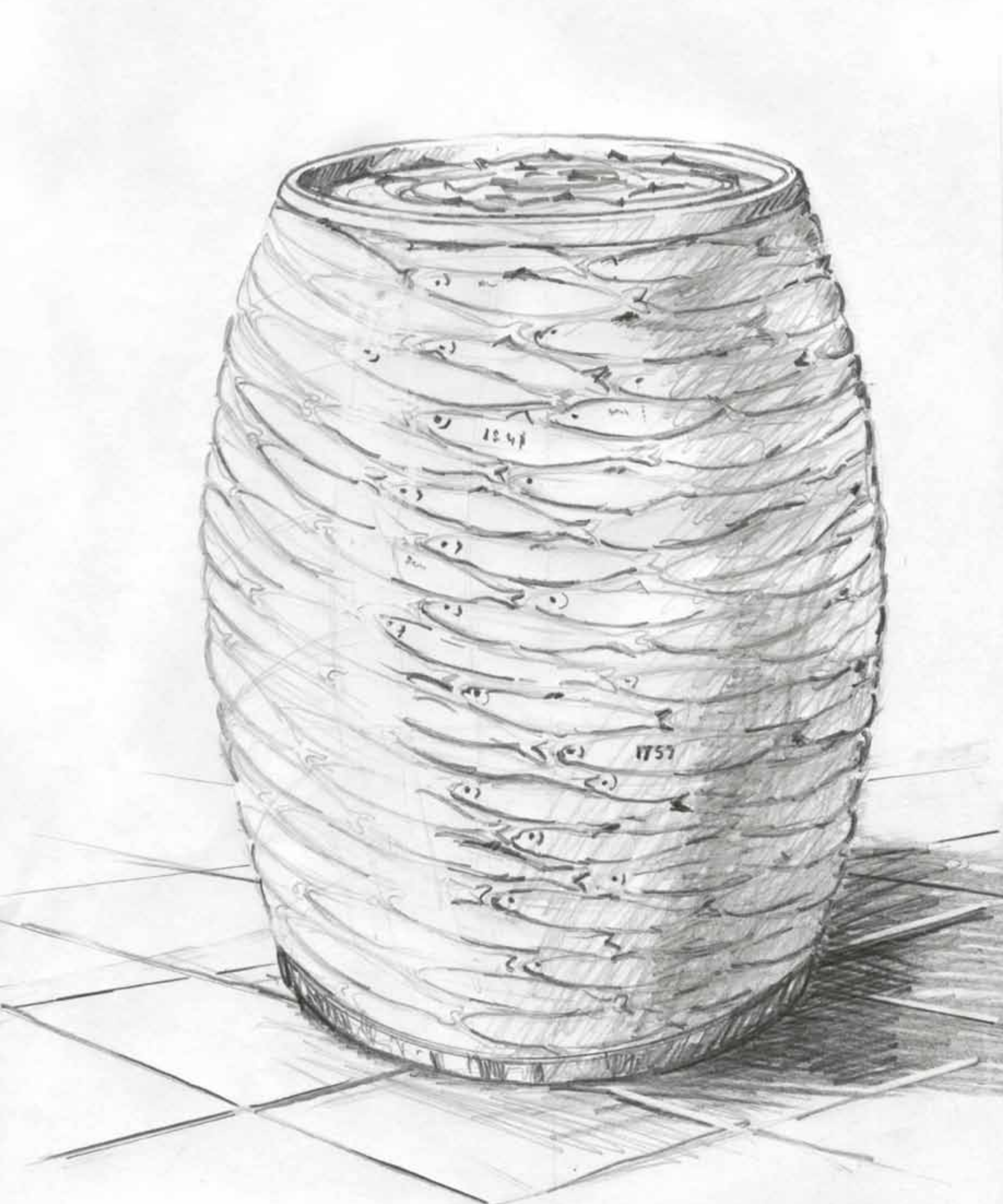

Fig.5 Skiss "fet tunna"

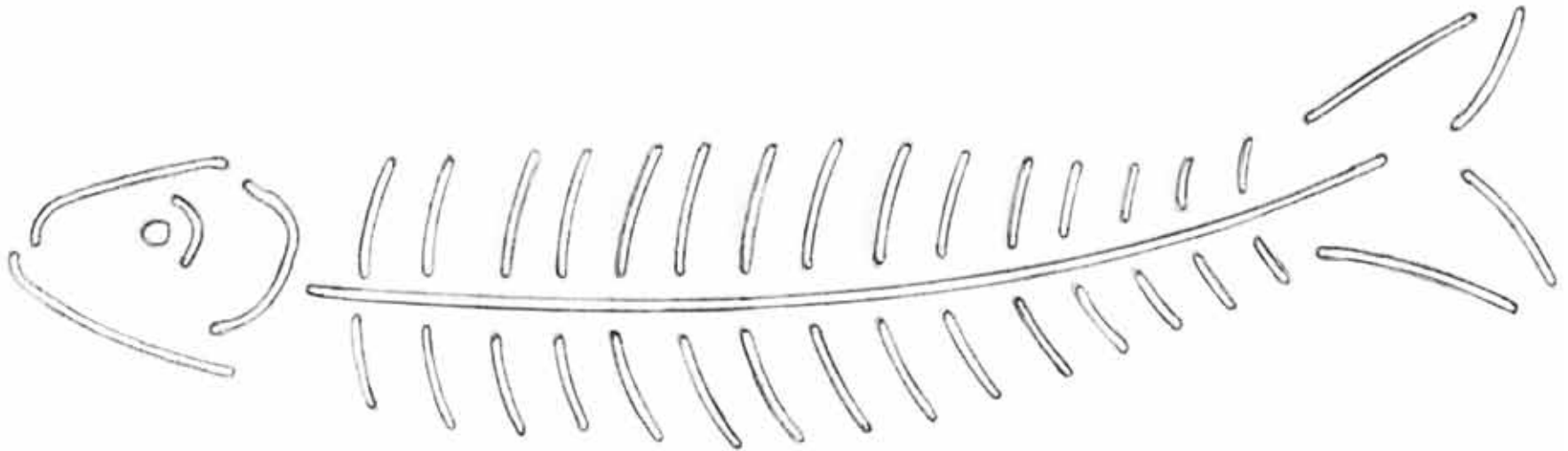

Fig.6: Skiss sillskelett

Sillperioden – de magra åren

BAKGRUND

Man kan inte betona sillfiskets rika år utan att belysa det som hände under mellanperioderna. Därför anses det nödvändigt att kompletteras verket med en tredje silltunna.

UTTRYCK, MATERIAL OCH UTFÖRANDE

Att ge uttryck för "slitet" och "det hårda livet" som angivits i styrdokumentet "Övre Kungsgatan 2020-2021", har visat sig svårare än att gestalta rikedom. Den delen av verket kommer att utföras i cortenstål och förses med ett antal utskurna abstraherande sillskelett (fig. 6). I den feta tunnan är sillarna kännbara och igenkännbara – i den magra tunnan är fiskskletten bara luft och man kan inte ta i dem (fig. 7). Fot och topp har samma diameter som en silltunna, men innehåller ingenting. Svångremmen har dragits åt hårt. Svångrem användes på 1700-1800-talet inom det maritima – på landsbygden hade man hängslen. Svångremmen är på det innersta hålet, man kan inte dra åt mer. Där de glittriga tunnorna bjuder på hur mycket sill som helst, innehåller tunnan från mellanperioderna ingenting. Bara en siluett med antydning om det som en gång var. Översidan av tunnan kommer att vara öppen så att det är obekvämt att sätta sig på tunnan. Undersidan måste förses med en fot som bär och fördelar tyngden, precis som den feta tunnan.

Fig.7 Skiss "mager tunna"

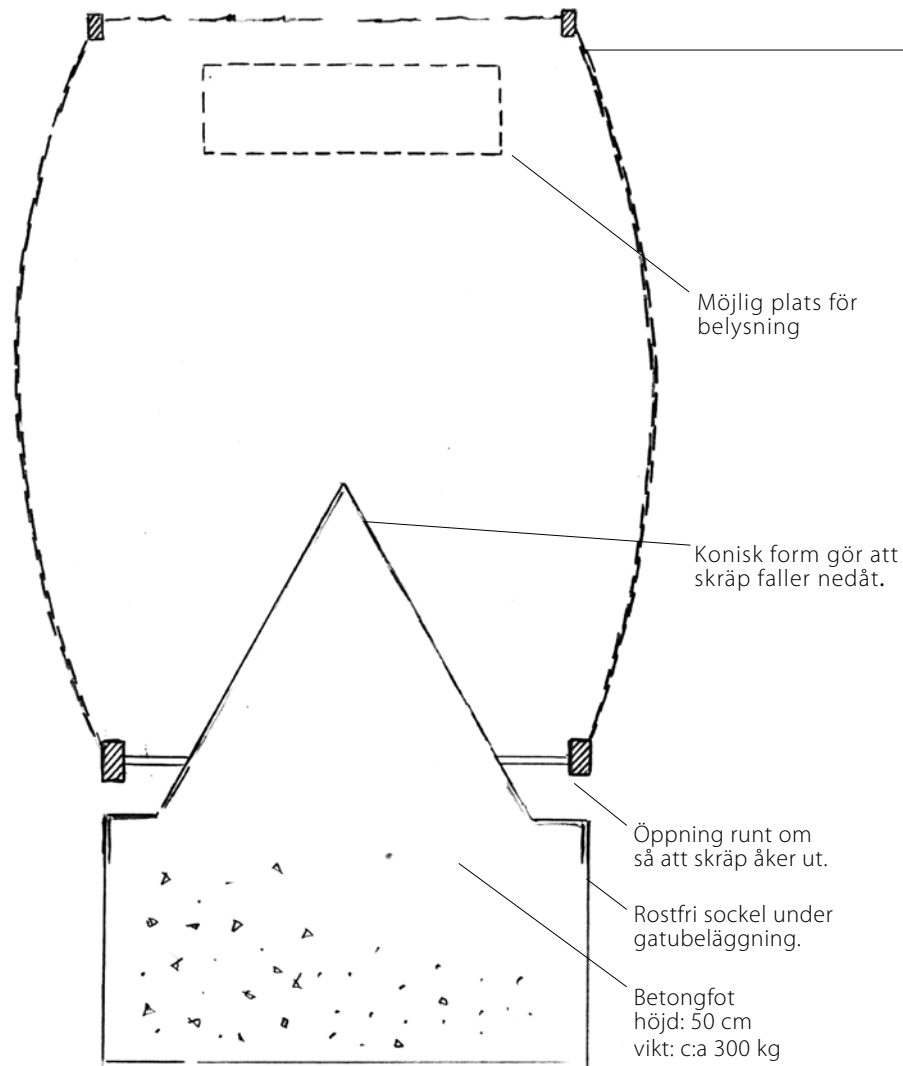

Fig.8 Tunna med fundament
i genomskärning

Tunnan är 84 cm hög, 65 cm största diameter och 55 cm vid botten och översida.

Fundament

PLACERING

Då det råder ovisshet vad gäller den kommande indelningen av Kungsgatan Östra och Sillgatan kan inte något konkret förslag av konstverkets placering presenteras. Därför är det enklast att utföra de tre tunnorna på ett sådant sätt – med betong ingjuten i den nedre delen av verket – att det kan placeras var som helst, med gatubeläggning dikt an vid tunnans fot.

ANPASSNINGSBART

Höjdmåttet på tunnornas fot kan anpassas för att underlätta snöröjning och passa ihop med gatu- möbler och belysning.

Utvecklingsbart

På grund av den korta tidsramen för skissuppdraget samt den ovissa kommande indelningen av östra Kungsgatan har följande två möjligheter valts bort; 1. Ljussättning av konstverket. 2. Att sprida konstverkets synlighet genom applicering av ett antal sillar på vägg, stenhäll eller i luften.

TVÅ VALMÖJLIGHETER

1. Ifall Uddevalla kommun önskar så kan "de feta tunnorna" förses med möjlighet att dra igenom el och sätta belysning i verket. Detta kan utföras kostnadsfritt.
2. Om Uddevalla kommun önskar så levereras ett 50-100-tal sillar för placering i närheten av konstverket. Exempelvis kan de monteras på ytterväggar, på stenhällar eller hängas svävande i stålwire över gatan. (Dessa behöver inte beskrivas som en del av konstverket för att underlätta vid eventuella framtida renoveringar av väggar och markstenläggning.)

Fig.9 Prototyp

Grafisk form
Anna Eriksson

Blyertsskisser
Ulf Borg

Konstverket
Geert van der Vossen

E-post
gvdvossen@gmail.com

Hemsida
www.denflygandegnistan.se

Mobil
0737 47 31 84

Adress
Bolum, Grevegården
52 98 BRODDETORP
SVERIGE

Den Flygande Gnistan